

Nápomoc při rozhodování jako jedno z podpůrných opatření při narušení schopnosti zletilého právně jednat v České republice

Anotace: Podle ustanovení § 46 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, platí, že smlouvou o nápomoci se podpůrce zavazuje podporovanému, že bude s jeho souhlasem přítomen při jeho právních jednáních, že mu zajistí potřebné údaje a sdělení a že mu bude nápomocen radami. Cílem tohoto článku je popsat aktuální českou právní úpravu smlouvy o nápomoci jako jednoho z podpůrných opatření při narušení schopnosti zletilého právně jednat, a to z pohledu praktické aplikace v soudním řízení.

Klíčová slova: Občanský zákoník, omezení svéprávnosti, posuzovaný, smlouva o nápomoci, podpůrce, podporovaný, podpůrná opatření

Úvod

Svéprávnost je v českém právním řádu definována jako způsobilost nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem (právně jednat)¹, přičemž v případě fyzické osoby – člověka platí, že člověk se plně svéprávným stává zásadně zletilostí, tedy dovršením osmnáctého roku věku.² Platná česká právní úprava pamatuje na situace, kdy člověk nebude schopen si spravovat své vlastní záležitosti v důsledku jeho zdravotního stavu, resp. duševní poruchy, která není jen přechodná. Omezení svéprávnosti, tak, jak je upraveno v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“ či „ObčZ“), konkrétně v ustanovení § 55 až 65, je koncipováno jako krajní řešení situace³, kdy si člověk není schopen v důsledku své duševní poruchy spravovat své záležitosti sám, a dostalo se mu oproti právní úpravě účinné před 1. 1. 2014 zásadních změn (mimo jiné zrušení možnosti zbavit svéprávnosti – nadále je možnost jen omezovat ve svéprávnosti, případně časová limitace omezení svéprávnosti – dle aktuálně platné právní úpravy lze omezit ve svéprávnosti maximálně na dobu 5 let).

Vedle omezení svéprávnosti zná občanský zákoník, na rozdíl od předchozí právní úpravy, i méně intenzivnější podpůrná opatření při narušení schopnosti zletilého právně jednat. Jedná se o předběžné prohlášení podle ustanovení § 38 a násl. ObčZ jako preventivní opatření osoby, která očekává svou nezpůsobilost právně jednat, např. v důsledku progredující duševní poruchy, dále nápomoc při rozhodování, která je předmětem tohoto příspěvku⁴, a zastoupení členem domácnosti upraveným v ustanovení § 49 a násl. ObčZ. K uvedeným podpůrným opatřením lze do určité míry přiřadit i jmenování opatrovníka postupem podle ustanovení § 469 odst. 1 ObčZ, nicméně v tomto případě platná právní úprava ke jmenování tohoto opatrovníka vyžaduje návrh osoby, která se má stát opatrovancem (jak ostatně plyne i z procesněprávní úpravy, srov. § 45 odst. 1 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních

¹ § 15 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“ či „ObčZ“).

² Před nabytím zletilosti se plně svéprávnosti nabývá přiznáním svéprávnosti, nebo uzavřením manželství (§ 30 odst. 2 ObčZ).

³ Ustanovení § 55 odst. 2 ObčZ výslovně stanoví, že omezit svéprávnost člověka lze jen tehdy, hrozila-li by mu jinak závažná újma a nepostačí-li vzhledem k jeho zájmům mírnější a méně omezující opatření. „*Soud vždy musí zvážit všechny mírnější alternativy, přičemž omezení způsobilosti k právním úkonům musí být vždy považováno za prostředek nejkrajnější.*“ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. 2. 2018, sp. zn. 30 Cdo 4529/2017

⁴ Inspirační zdroje popisuje např. Kateřina Čuhelová a Ivona Floresová, srov. ČUHELOVÁ, K., FLORESOVÁ, I. Nápomoc při rozhodování dle § 45 NOZ. In *Rekodifikace & praxe*, Praha: Wolters Kluwer ČR, 11/2013, s. 28-32. ISSN 1805-6822.

soudních, ve znění pozdějších předpisů), tedy uvedeného opatrovníka podle platné úpravy nelze jmenovat z úřední povinnosti soudu, případně na návrh jiné osoby.⁵

Platná právní úprava nápomoci při rozhodování

Základní definice institutu nápomoci při rozhodování je zakotvena v ustanovení § 45 občanského zákoníku. Zákoník stanoví, že *potřebuje-li člověk nápomoc při rozhodování, protože mu v tom duševní porucha působí obtíže, třebaže nemusí být omezen ve svéprávnosti, může si s podpůrcem ujednat poskytování podpory; podpůrců může být i více*. Již ze samotné definice uvedeného institutu je zřejmý rozdíl oproti omezení svéprávnosti. Zatímco v případě omezení svéprávnosti se jedná o autoritativní rozhodnutí soudu o tom, že určitý člověk není pro duševní poruchu nikoli přechodnou schopen určitého právního jednání, pročez mu je v souvislosti s omezením svéprávnosti jmenován hmotněprávní opatrovník, aby takto omezeného ve svéprávnosti v právních jednáních, jichž omezený ve svéprávnosti není podle rozhodnutí soudu schopen, zastupoval, jedná se v tomto případě (smlouvy o nápomoci) slovy důvodové zprávy k novému občanskému zákoníku o podporované rozhodování (supported decision-making)⁶, tedy podporovaný je nadále plně svéprávný a při jeho rozhodování mu jiná osoba toliko poskytuje podporu – asistenci. „*Cílem institutu nápomoci při rozhodování je zajištění prostoru podporovanému pro projev vůle, pro to, aby mohl sám činit právní jednání.*“⁷

Význam tohoto institutu pak stoupá i s ohledem na skutečnost, že uzavření smlouvy o nápomoci je plně „v rukou“ budoucího podporovaného, on sám o této podpoře rozhodne (sjedná smlouvu), podporu tohoto mu nelze nikterak vnutit. Ostatně i soud může takovou smlouvu schvalovat pouze k návrhu podporovaného či podpůrce. Jistou limitací právní úpravy je skutečnost, že k uzavření této smlouvy, resp. k jejímu soudnímu schválení, může dojít jen v případě duševní poruchy budoucího podporovaného, tedy jinak, potřebuje-li člověk nápomoc při rozhodování, protože mu v tom působí obtíže jiná zdravotní porucha než duševní, pak sjednání smlouvy o nápomoci při rozhodování nepřipadá v úvahu.⁸

Vymezení základního závazku podpůrce obsahuje ustanovení § 46 odst. 1 ObčZ. *Smlouvou o nápomoci se podpůrce zavazuje podporovanému, že bude s jeho souhlasem přítomen při jeho právních jednáních, že mu zajistí potřebné údaje a sdělení a že mu bude nápomocen radami*. Ačkoli to předmětné ustanovení výslovně neobsahuje, z povahy dvoustranného právního jednání (teoreticky i vícestranného, pokud by podpůrců bylo více) plyne, že je nutné přijetí závazku podpůrce ze strany podporovaného. Z definice plynou tři základní závazky podpůrce – za prvé, podpůrce bude se souhlasem podporovaného přítomen při jeho (rozuměj podporovaného) právních jednání, za druhé, podpůrce zajistí

⁵ Nutno podotknout, že se setkáváme i s odlišnými názory. Např. Eva Hrubá uvádí: „*Vzhledem k principům nového občanského zákoníku (a s ohledem na Úmluvu o právech osob se zdravotním postižením), který jasně deklaruje omezení svéprávnosti jako nejkratnější řešení situace, je zcela jistě vhodnější, pokud bude člověku jmenován prostý opatrovník i bez jeho návrhu (ač to procesní předpis výslovně neumožňuje), než aby byla omezena jeho svéprávnost jen proto, že není schopen podat návrh sám, nebo není možné užít jiné alternativní opatření, ačkoliv jinak nejsou podmínky pro omezení svéprávnosti dány.*“ Eva Hrubá doporučuje dále postupovat podle ustanovení § 465 odst. 1 ObčZ. K tomu blíže HRUBÁ, E. Využití institutu prostého opatrovníka bez omezení svéprávnosti člověka. *Právo a rodina*, Praha: Wolters Kluwer ČR, 6/2016, s. 5-8. ISSN 1212-866X.

⁶ „*Podle tohoto pojetí v určitých případech postačí asistence jiné osoby - ve funkci do určité míry formalizované - která se bude účastnit právních jednání podporované osoby, aniž je nutné zasahovat do její svéprávnosti. Podpůrce tudíž na rozdíl od opatrovníka nejedná namísto osoby se zdravotním postižením, ale jedná společně s ní.*“ (z důvodové zprávy k novému občanskému zákoníku)

⁷ LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654)*. Komentář. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2014, 2400 s. § 45.

⁸ shodně SVOBODA, K. § 45 (Podmínky nápomoci). In: ŠVESTKA, J a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654)* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2019-3-29]. ASPI_ID KO89_a2012CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

podporovanému potřebné údaje a sdělení a – za třetí - podpůrce bude nápomocen podporovanému radami. V zájmu určitosti ujednání lze doporučit, aby ve smlouvě byl vytyčen okruh právních jednání, u nichž bude podpůrce svou asistenci poskytovat⁹, např. se může jednat o asistenci v případě uzavírání smluv, které by podporovaného zavazovaly k budoucímu finančnímu plnění a ze kterých by vyplývaly finanční závazky, dále může smlouva obsahovat postup při poskytování asistence (např. vzájemnou informační povinnost mezi podpůrcem a podporovaným ohledně záležitostí, které spadají pod právní jednání, u něhož se podpůrce zavázal k poskytování asistence).

Na rozdíl od standardní smlouvy vyžaduje smlouva o nápomoci ke své účinnosti schválení soudu. Děje se tak v řízení podle zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „z.z.ř.s.“ či „zákon o zvláštních řízeních soudních“), konkrétně v řízení podle § 31 a násl., přičemž na rozdíl od řízení o svéprávnosti nelze řízení o schválení smlouvy o nápomoci zahájit *ex offo*, ale toliko na základě návrhu podpůrce či podporovaného, případně jejich společného návrhu (§ 32 z.z.ř.s.). Smlouva může být soudu předložena ke schválení v písemné formě, případně mohou strany projevit vůli k uzavření smlouvy před soudem - v takovém případě nicméně procesní předpisy vyžadují, aby návrh na schválení smlouvy o nápomoci obsahoval alespoň podstatný obsah této smlouvy. Finální podoba bude poté zachycena v protokole o jednání před soudem. Řízení o schválení smlouvy o nápomoci může probíhat zcela samostatně, nezávisle na jiných řízeních, může ovšem navázat na výsledky dokazování v rámci řízení o svéprávnosti (např. na základě znaleckého posudku bude možné učinit závěr o tom, že nejsou splněny zákonné podmínky pro omezení svéprávnosti posuzovaného).¹⁰ V takovém případě může soud doporučit účastníkům řízení, je-li to vhodné, uzavření smlouvy o nápomoci, nelze ovšem, jak již bylo řečeno, uzavření smlouvy vynucovat jako mírnější a méně omezující opatření. Budou-li se účastníci řízení řídit doporučením soudu, může být následně schválena smlouva o nápomoci, resp. minimálně může být vedeno řízení o jejím schválení, a řízení o svéprávnosti může být pro odpadnutí důvodu pro vedení tohoto řízení zastaveno (§ 16 z.z.ř.s.). Ostatně pamatuje na to i ustanovení § 39 z.z.ř.s. Řízení se koná z hlediska věcné příslušnosti u okresního soudu, místní příslušnost se odvíjí od bydliště podporovaného, resp. osoby v jejíž zájmu se řízení koná, ve smyslu ustanovení § 4 odst. 1 z.z.ř.s. Jedná se o řízení s jednáním (§ 19 z.z.ř.s.), v rámci něhož se uplatňuje vyšetřovací zásada. V řízení zpravidla nemá žádný z účastníků nárok na náhradu nákladů řízení (§ 23 z.z.ř.s.). V odvolacím řízení mohou být uváděny nové skutečnosti a navrhovány nové důkazy (úplná apelace).

Rozhodne-li soud o schválení smlouvy o nápomoci, nabývá právní moci tohoto rozhodnutí (usnesení) smlouva o nápomoci účinnosti. Máme za to, že ve výroku rozhodnutí může být zachycena celá smlouva s tím, že jí soud schvaluje. Někteří autoři připouští, že ve výroku rozhodnutí soudu může být stanoveno pouze, že soud schvaluje smlouvy o nápomoci uzavřenou v konkrétní den mezi konkrétními subjekty, aniž by obsah smlouvy byl zachycen přímo ve výroku rozhodnutí.¹¹ Máme za to, že zohlednit je třeba skutečnost, zda smlouva byla

⁹ Někteří autoři v této souvislosti hovoří o částečné dohodě o nápomoci, tedy situaci, kdy „*podpůrce podporovanému poskytne podporu jen u určitých typů právního jednání nebo ohledně konkrétní záležitosti.*“ (srov. SVOBODA, K. § 46 (Smlouva o nápomoci). In: ŠVESTKA, J a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654)* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2019-3-29]. ASPI_ID KO89_a2012CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.)

¹⁰ Okresní soud v Jindřichově Hradci uzavřel, že „*dospěje-li soud v řízení o přezkoumání způsobilosti k právním úkonům k závěru, že je v zájmu člověka, jehož se to týká, aby soud přistoupil k mírnějšímu opatření, řízení o omezení svéprávnosti dle § 16 z.ř.s. zastaví a schválí například smlouvu o nápomoci.*“ Rozsudek Okresního soudu Jindřichův Hradec ze dne 24. 3.2014, sp. zn. 9Nc 964/2013.

¹¹ ČUHELOVÁ, K., FLORESOVÁ, I. Nápomoc při rozhodování dle § 45 NOZ. In *Rekodifikace & praxe*, Praha: Wolters Kluwer ČR, 11/2013, s. 28-32. ISSN 1805-6822 a Rozsudek Okresního soudu Jindřichův Hradec ze dne 24. 3.2014, sp. zn. 9Nc 964/2013

uzavřena již před zahájením řízení, nebo je uzavírána až při soudním jednání, ústně do protokolu.

Z ustanovení § 46 odst. 2 ObčZ vyplývá, že soud smlouvu o nápomoci neschválí, odporují-li zájmy podpůrce zájmům podporovaného.¹² Nastane-li taková situace, má se za to, že tato smlouva nikdy uzavřena nebyla, aniž by bylo třeba ji rušit.¹³ Ačkoli je tato formulace typická pro zastoupení, především zákonné zastoupení (a opatrovnictví), přičemž v případě smlouvy o nápomoci se o zastoupení nejedná (jde pouze o formu asistence podporovanému), je zjevné, že i v tomto případě právní úprava budoucího podporovaného chrání, když neumožňuje schválit smlouvu o nápomoci, resp. podpůrce samotného, pokud by jeho zájmy odporovaly zájmům podporovaného. Třebaže se tedy jedná o smlouvu mezi podporovaným a podpůrcem, nepřichází tato nápomoc v úvahu v případě kolize zájmů (naproti tomu např. smluvní zastoupení v případě kolize zájmů teoreticky existovat může, srov. § 437 ObčZ).¹⁴ „Pokud však hodlá návrh na schválení smlouvy zamítnout proto, že smlouvu pokládá za neúplnou nebo ohledně některého bodu neplatnou, či ji pokládá za nikoliv v zájmu podporovaného, je povinen účastníky o riziku zamítnutí návrhu poučit (§ 5, § 118a odst. 1 až 3 OSŘ) a poskytnout jim prostor k odstranění překážky pro rozhodnutí o schválení smlouvy.“¹⁵

Ustanovení § 47 ObčZ obsahuje zákonné povinnosti podpůrce, které na sebe tento přebírá uzavřením smlouvy o nápomoci. Podpůrce v první řadě nesmí ohrozit zájmy podporovaného nevhodným ovlivňováním. Ač zákonná právní úprava stanovuje jediný způsob, jakým nesmí podpůrce ohrozit zájmy podporovaného, tedy že je nesmí ohrozit nevhodným ovlivňováním, je ze smyslu a účelu právní úpravy zřejmé, že zájmy podporovaného nesmí podpůrce ohrozit žádným způsobem. Ustanovení § 47 odst. 1 ObčZ pak dále podpůrci zapovídá, aby se na úkor podporovaného bezdůvodně obohatil. Druhý odstavec téhož zákonného ustanovení ukládá podpůrci, aby při plnění svých povinností postupoval v souladu s rozhodnutími podporovaného. Uvedené zákonné ustanovení podle našeho názoru mimo jiné znamená, že podpůrce na jedné straně respektuje rozhodnutí podporovaného (např. k čemu má směřovat jeho právní jednání), na druhé straně – v duchu smyslu a účelu smlouvy o nápomoci – by měl poskytovat rady, informace, podklady tak, aby rozhodnutí podporovaného nebylo proti vůli podporovaného v rozporu s jeho zájmy. Podpůrce tedy nemusí s právním jednáním podporovaného souhlasit, ostatně podporovaný jedná sám, měl by však podporovanému předestřít případná negativa jeho plánovaného právního jednání. Nutno totiž podotknout, že i na straně podpůrce může případně vzniknout odpovědnost za újmu způsobenou podporovanému. Pro případ, že podporovaný jedná v písemné formě, může, nikoli však musí (na platnost právního jednání to nemá žádný vliv), podpůrce připojit svůj podpis s uvedením své funkce. Může rovněž připojit údaj o podpoře, kterou podporovanému poskytl, ať už tento údaj bude poskytovat informaci o tom, jakou radu, sdělení či doporučení podpůrce podporovanému poskytl, nebo se bude jednat o

---

¹² „Konstatování vzájemně si odporujících zájmů by však mělo být zjištěno bez pochybností, obecným principem by měl být respekt k autonomii vůle smluvních stran a smluvní volnosti, s ohledem na které by měl soud přistupovat k návrhům na schválení smlouvy o nápomoci spíše vstřícně.“ JIRSA, J. a kol. *Zákon o zvláštních řízeních soudních: Soudcovský komentář* [Systém ASPI]. Havlíček Brain Team [cit. 2019-3-27]. ASPI_ID KO292h2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

¹³ SVOBODA, K. § 45 (Podmínky nápomoci). In: ŠVESTKA, J a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654)* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2019-3-29]. ASPI_ID KO89_a2012CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

¹⁴ K tomu doplníme, že podle ustanovení § 460 ObčZ platí, že *dojde-li ke střetu zájmu zákonného zástupce nebo opatrovníka se zájmem zastoupeného či ke střetnutí zájmů těch, kteří jsou zastoupeni týměž zákonným zástupcem nebo opatrovníkem, anebo hrozí-li takový střet, jmenuje soud zastoupenému kolizního opatrovníka.*

¹⁵ SVOBODA, K. a kol. *Zákon o zvláštních řízeních soudních: komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2015. 1032 s. ISBN 978-80-7400-297-7. s. 77-78

vyjádření souhlasného, případně nesouhlasného stanoviska k právnímu jednání podporovaného. I připojení tohoto údaje k písemnému právnímu jednání podporovaného může mít svůj význam v případném řízení o náhradu újmy způsobené podpůrcem podporovanému. Konečně máme za to, že nepřipojení podpisu ze strany podpůrce, resp. absence jeho vědomosti o právním jednání podporovaného, posiluje postavení podpůrce při případném namítání neplatnosti právního jednání podporovaného.

Poslední zákonné ustanovení týkající se nápomoci při rozhodování upravuje postup při odvolávání podpůrce. Ačkoli do funkce podpůrce soud konkrétní osobu nejmenuje, toliko schvaluje smlouvu o nápomoci, při jejímž schvalování – zcela logicky – vlastnosti podpůrce přezkoumává, především z hlediska případné kolize zájmů zúčastněných osob, může, resp. musí jej v zákonem stanovených případech, a v některých dokonce i bez návrhu, z funkce podpůrce odvolat. Řízení o odvolání podpůrce z jeho funkce tedy, na rozdíl od řízení o schválení smlouvy o nápomoci, z úřední povinnosti zahájit lze. Ustanovení § 48 ObčZ stanoví, že *na návrh podporovaného nebo podpůrce soud podpůrce odvolá; soud ho odvolá i v případě, že podpůrce závažně poruší své povinnosti, a to i bez návrhu*. V prvním případě je tedy podpůrce odvoláván z funkce na návrh, přičemž z dikce zákonné právní úpravy neplyne, že by musel existovat jakýkoli důvod – postačí, je-li podán samotný návrh, a to buď podpůrcem nebo podporovaným. Pro závažné porušení povinností ze strany podpůrce může být podpůrce odvolán soudem z funkce i bez návrhu (řízení může být vedeno jak k podanému návrhu, tak na základě usnesení o zahájení řízení k podnětu jakékoli třetí osoby, teoreticky i podpůrce či podporovaného, nebo na základě skutečností zjištěných z vlastní úřední činnosti soudu – opatrovnickému soudu může být dán podnět např. civilním úsekem téhož soudu, který řeší civilní spor podporovaného s třetí osobou, přičemž v rámci něho vyjde najevo podezření ze závažného porušení povinností ze strany podpůrce). Občanský zákoník nicméně jasně vyžaduje, aby k případnému odvolání vedlo jen závažné porušení povinností ze strany podpůrce, nikoli tedy každé porušení povinností ze strany podpůrce. Na druhou stranu, občanský zákoník užívá slovního spojení „poruší své povinnosti“ – lze tedy uvažovat o odvolání z funkce i pro jednorázové jednání podpůrce. Porušení povinností ze strany podpůrce bude předmětem dokazování v řízení před soudem. Je otázkou, zda v praxi nebude odvolávání pro porušení povinností ze strany podpůrce zahajováno typicky z úřední povinnosti, např. na základě podnětu, neboť pokud podpůrce již nebude chtít vykonávat funkci, může postupovat podle věty první před středníkem ustanovení § 48¹⁶, obdobně může postupovat i podporovaný, nemá-li již zájem o podporu (nápomoc) ze strany konkrétního podpůrce.

Závěr

České právní úpravě omezení svéprávnosti, resp. oblasti podpůrných opatření při narušení schopnosti zletilého právně jednat, se rekonfigurací soukromého práva účinné od 1. 1. 2014 dostalo zásadních změn. Pomineme-li změny, kterým se dostalo omezování svéprávnosti, jak byly naznačeny již výše, přibyly do českého právního úřadu další moderní institutu řešící narušení schopnosti zletilého právně jednat, aniž by muselo být přistoupeno k nejintenzivnějšímu řešení – omezení svéprávnosti dotyčné osoby. Nápomoc při rozhodování, resp. smlouva o této nápomoci, je jedním z nových institutů, který umožňuje ponechat dotyčné osobě svéprávnost v plném rozsahu a nestigmatizovat ji ve společnosti omezením svéprávnosti, na druhé straně umožní poskytnout uvedené osobě žádoucí pomoc, která se odvíjí o její svobodné vůli (uzavření smlouvy), případně korigované – s ohledem na jeho duševní poruchu – rozhodnutím soudu (schválení smlouvy o nápomoci a případné odvolání podpůrce). Bude nyní otázkou, jak se normované méně intenzivnější zásahy do

---

¹⁶ Obdobně opatrovníka soud odvolá, pokud o to požádá, srov. ustanovení § 463, odst. 2 ObčZ

postavení člověka budou v praxi užívat a jak se osvědčí. Je však žádoucí, aby se uvedené instituty alespoň dostaly do povědomí osob, jichž se týkají, a aby tyto osoby jejich případné využití mohly zvážit. K tomu může přispět i činnost samotného soudu.

Literatura

- ČUHELOVÁ, K., FLORESOVÁ, I. Nápomoc při rozhodování dle § 45 NOZ. In *Rekodifikace & praxe*, Praha: Wolters Kluwer ČR, 11/2013, s. 28-32. ISSN 1805-6822.
- HRUBÁ, E. Využití institutu prostého opatrovníka bez omezení svéprávnosti člověka. In *Právo a rodina*, Praha: Wolters Kluwer ČR, 6/2016, s. 5-8. ISSN 1212-866X.
- JIRSA, J. a kol. *Zákon o zvláštních řízeních soudních: Soudcovský komentář* [Systém ASPI]. Havlíček Brain Team [cit. 2019-3-27]. ASPI_ID KO292h2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.
- LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654)*. Komentář. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2014, 2400 s. § 45.
- SVOBODA, K. § 45 (Podmínky nápomoci). In: ŠVESTKA, J a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654)* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2019-3-29]. ASPI_ID KO89_a2012CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN 2336-517X.
- SVOBODA, K. § 46 (Smlouva o nápomoci). In: ŠVESTKA, J a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654)* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2019-3-29]. ASPI_ID KO89_a2012CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN 2336-517X.
- SVOBODA, K. a kol. *Zákon o zvláštních řízeních soudních: komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2015. 1032 s. ISBN 978-80-7400-297-7.

Zákony a judikatura

- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. 2.2018, sp. zn. 30 Cdo 4529/2017.
- Rozsudek Okresního soudu Jindřichův Hradec ze dne 24. 3.2014, sp. zn. 9Nc 964/2013.
- Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Keywords: Civil Code, limitation of legal capacity, assessed, contract of assistance, assisting person, person receiving assistance, supporting measures

Summary

Section 46 (1) of Act No. 89/2012 Coll., Civil Code, as amended, states that by concluding a contract for assistance the assisting person undertakes, subject to the consent of the person receiving assistance, to be present at his/her legal acts, provide him/her with the necessary information and communications and assist him/her by giving advice. The purpose of this article is to describe the current legislation on the contract for assistance in decision-making as a supporting measure in cases of disrupted legal capacity of an adult to carry out legal acts. The article analyses it from the aspect of its practical application in court proceedings.

*JUDr. Ing. Martin Kohout, Ph.D.
Univerzita Jana Amose Komenského Praha
Okresní soud v Ústí nad Labem
e-mail: kohout@martinkohout.cz*

Recenzent: Dr. h. c. doc. JUDr. Ľuboš Wäldl, PhD.